

Česká školní inspekce

Č. j. 042-165/98-002166
Signatura:bd2cs101.doc

Inspektorát č. 04 - Plzeň
Okresní pracoviště 02 - Klatovy

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola / škol. zařízení: Masarykova základní škola Klatovy, Národních mučedníků 185
Národních mučedníků 185, 339 01 Klatovy

IZO: 102 164 282

Ředitel školy / zařízení: Mgr. Rudolf Salvetr

Zřizovatel: Městský úřad Klatovy

Příslušný školský úřad: ŠÚ Klatovy

Termín inspekce: 18. - 29. září 1998

Inspektoři: Mgr. Karel Křenek, Mgr. Karel Nováček

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.):

Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Jednací protokol, řád školy, třídní knihy, třídní výkazy, evidence úrazů, rozvrh hodin, plán činnosti školy, hospitační záznamy, zápisy z pedagogických rad, výroční zpráva, vybrané tematické plány

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

B. PODMÍNKY A PRŮBĚH VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

1. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Škola je umístěna ve staré, v rámci finančních možností udržované budově. K dispozici má 26 učeben. Jako odborné slouží učebny fyziky, chemie, informatiky, rodinné výchovy, zeměpisu a pracovních činností. Škola též využívá cvičné kuchyně pro výuku vaření. Jedna specializovaná třída je umístěna v Domě dětí a mládeže Klatovy.

Škola má prostorné hřiště a vlastní tělocvičnu s nevyhovující šatnou, která slouží zároveň i jako nářadovna. **Naprostο nevyhovující je hygienické zařízení u tělocvičny.**

Po obvodu školy se rozkládá rozsáhlý pozemek, který není vzhledem k učebním programům a sníženému počtu hodin pracovních činností dostatečně využitý.

Prostory školy celkem odpovídají požadavkům plnění vzdělávacích programů Obecná škola čj. 24 283/95-26 a Základní škola čj. 16 847/96-2, v 8. a 9. ročníku čj. 18 730/91-20.

Školní nábytek je převážně zastaralý a dosluhující.

Vybavenost pomůckami a didaktickou technikou je funkční, má celkem dobrou úroveň. Z hygienických důvodů jsou nevyhovující vycpaniny ptáků a zvířat v přírodovědném kabinetu. Částečnou modernizaci hardwaru vyžaduje počítačová učebna. Ředitel školy promyšleně zvažuje inovaci a doplňování o novinky v oblasti školních pomůcek a didaktické techniky. Ve sledovaných hodinách byly pomůcky a didaktická technika účelně využívány.

Fond učebnic je dostatečně široký, v rámci potřeby inovovaný. Odpovídá výše uvedeným učebním programům.

Pro výuku fyziky v osmém ročníku škola dosud neobdržela od dodavatele v předstihu objednané učebnice.

Nevhodné je umístění třídních knih ve volně přístupné poličce na chodbě školy.

Materiálně technické podmínky školy jsou hodnoceny jako průměrné.

2. Hodnocení psychohygienických podmínek školy

Učebny školy jsou většinou prostorné, pracovní místa žáků celkově odpovídají antropometrickým požadavkům. Třídy a chodby mají velmi dobrou estetickou úroveň. Je využito zejména výtvarných a rukodělných prací žáků školy.

Závažným hygienickým problémem je umělé osvětlení, které je téměř v celém objektu zajišťováno žárovkami.

Nedostatky byly zjištěny na WC žáků - částečně chyběly toaletní potřeby.

Rozvrh hodin a délka přestávek respektují psychohygienické požadavky stanovené § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb.

Pitný režim je organizován prodejem ovocných nápojů přímo v budově školy.

V hodnocení psychohygienických podmínek školy jsou dílčí pozitiva nad běžnou úroveň.

3. Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování (činnost pedagogických pracovníků). Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích.

Žáci jsou vzděláváni v klidné pracovní atmosféře. Náročnost výuky je přizpůsobována jejich schopnostem a možnostem, výrazně ve specializovaných dyslektických třídách. Vědomosti, dovednosti a návyky žáků mají dobrou úroveň, v některých případech chybí výraznější tvořivost. Komunikace žáků není vždy na požadované výši. Svůj názor a myšlenky žáci dovedou v podstatě vyjádřit.

Celkem bylo provedeno 38 hospitací na prvním a druhém stupni základní školy ve všech třídách a u všech vyučujících.

Sledované hodiny **českého jazyka** v obou **prvních třídách** nesly znaky přizpůsobování žáků novému prostředí, zvykání si na pořádek a plnění začínajících školních povinností.

V obou třídách byla zřetelná příjemná atmosféra a velice hezký tvořící se vztah mezi učitelkami a dětmi. Žáci jsou vedeni k účinnému dorozumívání, základním návykům. Chovali se přirozeně, živě se zajímali o vše nové, s čím přišli ve „velké škole“ do styku.

V obou hodinách výrazně převažovala pozitiva.

Hodina **českého jazyka** ve **druhé B** měla promyšlenou stavbu, nepostrádala vhodnou motivaci a aktivizující metody práce. Děti se snažily dosáhnout dorozumění s ostatními a sdílet zážitky nebo poznatek. Velmi pěkný byl vztah učitelka - žák.

V hodině výrazně převažovala pozitivita.

Vynikající hodina **českého jazyka** proběhla ve **třídě druhá A**. Hlavní motivací pro žáky bylo očekávání příjemného zážitku nebo získání užitečné a zajímavé informace pro následující společnou práci s textem, zejména ve hrách podporujících fantazii a cit, schopnost napodobovat, dramaticky jednat, recitovat.

Děti jsou cílevědomě naváděny k tomu, aby uměly samostatně jednat s vnějším světem, učí se vyhledávat a vybírat věci, zážitky a texty, které chtějí sdílet ostatním.

Hodina **českého jazyka** ve třídě **třetí A** byla promyšlená, žáci byli vhodně motivováni a aktivizováni. Dobře spolupracovali s učitelkou, jejich vědomosti a dovednosti vykazovaly pěknou úroveň. Písemnosti žáků jsou pravidelně a důsledně kontrolovány a hodnoceny. Některým žákům dělá problémy získat návyk správného sezení.

Hodina byla hodnocena jako nadprůměrná.

Ve třídě **třetí B** byla hodina **českého jazyka** vedena klasickým způsobem. V první polovině hodiny převažovala frontální výuka vedená metodou řízeného rozhovoru, bez motivujících a aktivizujících metod práce. Ve druhé části pracovali žáci aktivněji, zadávané úkoly byly pro ně zajímavé a motivující. Písemnosti žáků jsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny.

Ve sledované hodině byla pozitivita a negativita v rovnováze.

Třídy **třetí C**, **čtvrtá C** jsou specializované - dyslektické. Hodiny **českého jazyka** byly velmi dobře připraveny s motivačně pojatým přístupem a užitím adekvátních forem a metod práce. Velice pěkný byl individuální přístup učitelek ke všem žákům.

Hodiny byly hodnoceny jako nadprůměrné.

Hodiny **matematiky** ve třídách **čtvrtá A**, **B** vycházely z dětské tvořivosti a spontaneity. Volené příklady byly jednoduché, názorné a aplikovatelné. Vycházely ze zkušeností žáků. Hodiny byly vyučovány aktivně a pro získání schopnosti umět vědomostí a dovedností využít v praxi.

Sešity žáků jsou dobře vedeny, důsledně opravovány. Velmi dobrá se jevila práce s chybou.

Vztah učitelka - žáci a naopak byl velice pěkný v obou třídách.

Obě hodiny byly hodnoceny jako nadprůměrné.

Obsah hodiny **tělesné výchovy** ve **čtvrté A** byl zaměřen na základní pohybový rozvoj žáků podle principů všestrannosti formou her. Částečně chybělo potřebné množství sportovního náčiní.

V hodině byla pozitivita a negativita v rovnováze.

V hodině českého jazyka ve třídě **pátá A** převažoval frontální způsob výuky s metodou řízeného rozhovoru. Chyběla motivace - poznávání hlubších souvislostí a příčin věcí. Práce s textem, umění hledat společné řešení ve věcech praktických i v debatě o postojích k situacím nebo k literárnímu dílu měla nižší úroveň.

Pozitiva a negativa byla v hodině zhruba v rovnováze.

Ve sledované hodině **matematiky** ve třídě **pátá B** se zřetelně projevovala snaha vyučujícího naučit žáky používat matematiky k nalezení odpovědi na celou řadu otázek v praktickém životě. Individuální přístup učitele k žákům měl dobrou úroveň.

Sledovaná hodina měla nadprůměrnou úroveň.

Vynikající hodina **matematiky** byla sledována ve **specializované dyslektické třídě pátá C**. Stavba hodiny byla do posledního detailu promyšlena. Hodina byla vedena se správným střídáním přímé a nepřímé práce učitelky. Žáci byli zajímavou formou motivováni a aktivizováni. Vhodně byla zařazována relaxační cvičení.

Anglický jazyk, německý jazyk.

Žáci byli vhodně motivováni zařazením nejrůznějších aktivizujících metod práce. Ve všech hodinách byl kladen důraz na komunikační schopnosti žáků. Výklady gramatické byly zcela podřízeny tomuto hlavnímu cíli. Žáci jsou vedeni k tomu, aby byli schopni dorozumět se v běžných situacích, hovořit o jednoduchých tématech a porozumění čtenému textu. Písemnostem žáků je věnována patřičná pozornost. Výuka anglického jazyka na druhém stupni splňuje požadavky vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. - o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců po stránce odborné i pedagogické způsobilosti, v případě německého jazyka jen částečně po stránce odborné.

Hodiny výuky cizímu jazyku byly hodnoceny jako nadprůměrné.

Pedagogická a odborná způsobilost vyučujících **českého jazyka** na druhém stupni základní školy je plně zabezpečena. Žáci jsou učeni přesnému vyjadřování a schopnosti účinně se dorozumívat v nejrůznějších situacích, které jsou pro ně důležité. Je dbáno na rozšiřování slovní zásoby žáků, na správnou volbu slov, a to jak ve smyslu přesnosti, tak jejich slohového odstínu. Rozumové schopnosti žáků jsou rozvíjeny v gramatice při poznávání jazykového systému a formálních operací s jazykem.

V literární výchově jsou žáci vedeni k chápání textu po stránce obsahové a umění rozpoznat jeho případné nejasnosti. Celkem dobrou úroveň ve sledovaných hodinách literární výchovy měla schopnost žáků analyzovat a interpretovat ukázky z literárních děl.

Ve výuce českého jazyka výrazně převažovala pozitiva.

Dějepis

Obě hospitované hodiny byly vyučovány učitelkami s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Žáci jsou vedeni k umění orientovat se při pohledu do minulosti. V obou hodinách nebyla upřednostňována faktografie. Zejména ve specializované dyslektické třídě **šesté D** vhodně volené metody a formy práce žáky motivovaly a aktivizovaly. Názorné pomůcky byly v hodinách přiměřeně využívány. Zápisy v sešitech jsou funkční. Velmi pěkný byl vztah učitelka - žáci a naopak.

Hodnocení obou hodin bylo nadprůměrné.

Fyzika

Sledované hodiny fyziky s **hodnocením spíše nadprůměrným až nadprůměrným** byly řádně promyšleny a připraveny po stránce stavby hodiny. Při vyučování byla používána správná fyzikální terminologie a kladen důraz na logické souvislosti mezi jednotlivými fyzikálními jevy a veličinami. Ve třídě **devátá B** byla zvolena a úspěšně provedena pro učitele náročná metoda

žakovských pokusů s vhodně využitými pomůckami. Byly střídány metody přímé a nepřímé práce učitelky a žáků. Pracovní aktivita žáků ve třídě **osmá A** občas téměř zastírala vůdčí organizační roli učitelky. Pro zrychlení náročnějších numerických výpočtů bylo vhodně využito elektronických kalkulátorů. Předmět je vyučován částečně nekvalifikovaně po stránce odbornosti.

Hudební výchova

Hodina hudební výchovy probíhala v duchu umožnit žákům uvolnění od napětí a radostně prožívat pocity ze zpěvu a poslechu hudby. Žáci jsou vedeni k tvořivé a cílevědomé práci s hudebními materiály (písně, poslechové skladby, hudebně poslechové hry apod.).

Je v nich pěstována láska k hudbě a chuť si zazpívat. Výuka hudební výchovy ve škole je zabezpečena po stránce odborné i pedagogické způsobilosti.

Hodina byla hodnocena jako vynikající.

Chemie

Předmět chemie je ve škole vyučován učitelkami bez odborné způsobilosti. Přesto výuka vykazovala znaky dobré přípravy obou učitelek na vyučování. Žáci byli vedeni k samostatnosti, pracovali se zájmem, byli ukáznění. Při samostatné práci byly vhodně zařazeny prvky problémového vyučování. Ne vždy bylo použito správné odborné chemické terminologie.

Ve sledovaných hodinách byla výuka na ***spíše nadprůměrné úrovni.***

Informatika

Hodina začala s desetiminutovým zpožděním. Došlo tak k **porušení čl.6 odst. 1, čl. 7 odst. 1 pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení MŠMT ČR čj. 16 969/96-42.**

Obsahově hodina odpovídala požadavkům osnov předmětu. Pod vedením učitele žáci pracovali samostatně s výukovým počítačovým programem.

Hodnocení hodiny bylo spíše nadprůměrné.

Matematika

V hospitovaných hodinách matematiky převažovalo procvičování a opakování učiva předchozího ročníku. Způsob práce učitelů odpovídal počtu žáků ve třídách a požadavkům na efektivitu hodiny. Náročnost zadaných úkolů byla přiměřená a žáci v nich prokazovali celkem dobré znalosti. Pracovali bez stresu a se zájmem. U všech vyučujících byl pozorován hezký, přátelský vztah k žákům. Písemnosti žáků jsou průběžně kontrolovány a opravovány. Matematika je ve škole vyučována učiteli s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Výuka matematiky na škole je hodnocena jako nadprůměrná.

Občanská výchova

Hodina občanské výchovy byla celkem dobře připravena a motivována. Důraz byl kladen na nutnou potřebu být připraven pro život, mít určitou představu o světě, mít určitý ucelený názor na život. Vhodně bylo využito dostupných materiálů a pomůcek. Předmět je vyučován částečně bez požadované odborné způsobilosti.

V hodině byla dílčí pozitiva nad běžnou úroveň.

Přírodopis

Předmět je vyučován kvalifikovaně po stránce odborné i pedagogické způsobilosti. Hospitovány byly dvě hodiny ***s hodnocením nadprůměrným až spíše nadprůměrným.*** Byly vedeny klasickým způsobem - výklad spojený s demonstrací pomůcek. Velmi dobře působilo

uplatnění procesu vyvozování znalostí v diskusi, využívání zkušeností ze života a zejména přímé pozorování a zkoumání. Dobře byly spojovány teoretické poznatky s informacemi významnými pro každodenní život. Až příliš četné opakování některých přírodovědných pojmů ve třídě **šesté A** vedlo ke stereotypu.

Zeměpis

Úroveň sledovaných hodin zeměpisu byla rozdílná. Ve třídě **deváté A** měla výuka **průměrnou úroveň**. Byla vedena převážně frontálním způsobem, bez pestřejších forem a metod práce. Stavba hodiny byla méně promyšlená, postrádala vhodně volenou motivaci.

Hodina v **osmé A** byla poznamenána nejistotou vyučujícího po stránce metodické i organizační. Odrazem byla snížená pozornost žáků a jejich slabší vědomosti. Názorné pomůcky byly jen omezeně využity. V hodině se vyskytla **citelně slabá místa**.

V hodině zeměpisu ve třídě **šestá A** byla organizace práce **vysoce efektivní**. Žáci byli zajímavým způsobem motivováni a aktivizováni, při práci soustředění a ukázněni. Pro pochopení učiva bylo vhodně využito názoru a nákresů na tabuli. Vztah učitel - žák byl velice pozitivní. Výuka zeměpisu po stránce odborné i pedagogické splňuje požadavky vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb.

Hodina byla hodnocena jako vynikající.

4. Hodnocení školy z hlediska afektivních výsledků (rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů)

Školní řád obsahuje předepsaná ustanovení dle § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. Jeho znění vymezuje povinnosti i práva žáků a vytváří předpoklady pro pozitivní klima ve škole. Je funkční. Ve vztazích mezi učiteli a žáky byly pozorovány znaky pozitivního sociálního klimatu.

O prevenci negativních jevů je dobře pečováno, ale ne vždy se daří navázat spolupráci s rodiči na takové úrovni, aby byla prevence stoprocentní.

V úrovni rozvoje osobnosti žáků je škola nadprůměrná.

5. Hodnocení výchovného poradenství

Výchovný poradce je na škole ustaven, pro výkon funkce nemá potřebnou kvalifikaci. Systém péče o integrované žáky je jen částečně vytvořen. Průběžné sledování integrovaných žáků a vyhodnocování jejich výsledků je prováděno v omezené míře. Chybí užší kontakt s třídními učiteli a vedením školy při řešení problémů žáků, které patří do kompetence výchovného poradce. Práce výchovného poradce je převážně zaměřena na profesní orientaci žáků.

V práci výchovného poradce se vyskytují slabá místa, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

6. Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy

Škola využívá všech vhodných aktivit vzhledem ke vzdělávacím programům. Sama aktivity a akce nabízí a organizuje. Dosahuje dobrých výsledků. Oznamuje a oceňuje úspěchy a účast žáků, zpětná vazba je zřetelná.

Škola úzce spolupracuje se spádovými málotřídními školami v Mochtíně a Radinovech (účast učitelů na třídních schůzkách s rodiči budoucích žáků, účast žáků a jejich rodičů přímo ve výuce).

Pravidelné návštěvy pracovníků PPP, jejich vstřícnost, metodická pomoc, praktické rady, informace o novinkách z oblasti výuky a pravidelné testování žáků se specifickými poruchami učení napomáhají tvořivé a velmi náročné práci učitelek ve specializovaných dyslektických třídách.

Škola nabízí také sportovní aktivity - školní sportovní klub - pro přípravu mladých adeptů atletiky. Žáci dosahují špičkových umístění v rámci regionu i republiky. Každoročně organizuje pro žáky sedmých tříd lyžařské kurzy. Od školního roku 1997/98 se mohou zúčastnit lyžařského výcviku i zájemci už od druhých tříd.

Pěkných výsledků dosahují dva dětské pěvecké sbory při vystoupeních na veřejnosti. Členové sborů se v minulém školním roce zúčastnili celostátní soutěže v sólovém zpěvu „Zlatý skřivánek“.

Veřejností byla vysoce hodnocena školní akademie pod názvem „Z pohádky do pohádky“.

Velmi dobrá je úroveň spolupráce školy s družební školou v bavorském Bischofsmaisu - výměnný jazykový pobyt, spolupráce s tamním dětským pěveckým sborem.

Od sedmého ročníku mají žáci možnost výběru z řady volitelných předmětů: konverzace v anglickém a německém jazyce, informatika, vedení domácnosti a příprava pokrmů, sportovní výchova, technická praktika, literárně dramatická výchova.

Své zájmy a schopnosti mohou žáci pod vedením učitelů školy rozvíjet i v rámci celé řady tematicky zaměřených nepovinných předmětů a zájmových útvarů.

V oblasti hodnocení dalších aktivit je škola hodnocena jako příkladná.

7. Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy

Školní družina má čtyři oddělení. Celkem je zapsáno 96 žáků. Činnost školní družiny je plánovaná a její program nabízí dostatečnou možnost vyžití. Prostředí školní družiny je esteticky upravené. Samostatné prostory mají dvě oddělení školní družiny, zbývající dvě jsou ve třídách v hlavní budově. Dokumentace školní družiny je vedena dle platné legislativy-§ 9 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb.

Kontrolovaná činnost školní družiny byla hodnocena jako nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Organizace výchovně vzdělávacího procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla fungování, je propracovaná a efektivní.

Materiální vybavení školy vzhledem ke vzdělávacím programům je dostačující. Prostorové podmínky ne vždy odpovídají požadavkům výuky - tělocvična s nevyhovující šatnou, hygienickým zařízením a osvětlením. Samostatnou učebnu mají jen dvě oddělení školní družiny.

Pro výuku fyziky v osmém ročníku chyběly učebnice.

Závažným hygienickým problémem je umělé osvětlení zajišťované žárovkami.

Na WC částečně chyběly toaletní potřeby.

Ve většině hospitovaných hodin byla práce pedagogů hodnocena jako průměrná až vynikající, na vysoké odborné i pedagogické úrovni. Citelně slabá místa byla zjištěna při výuce zeměpisu.

V době vyučování došlo k **porušení pracovní kázně ze strany vyučujícího - viz. čl.6 odst 1, čl. 7 odst 1 pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení MŠMT ČR čj. 16 969/96-42 (nezajištění dozoru nad žáky v době vyučování).**

V práci výchovného poradce chybí promyšlený systém.

Jako vynikající je škola hodnocena v oblasti nabídky dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy.

Pro výkon inspekce byly vytvořeny velmi dobré podmínky.

V celkovém hodnocení školy výrazně převažují pozitiva.

Doporučení

Se všemi učiteli důsledně projednat pracovní řád pro učitele viz. čl.6 odst 1, čl. 7 odst 1 pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení MŠMT ČR č.j. 16 969/96-42.

Zvážit účelnost vycpanin ptáků a zvířat v přírodovědném kabinetu.

Zabezpečit uložení třídních knih na místě, kde nemůže dojít ke zcizení, popřípadě ke zneužití.

Zvážit parkovou úpravu rozsáhlého pozemku kolem školy.

V Klatovech dne: 2. října 1998

razítko

Podpisy inspektorů:

ved. týmu Mgr. K. Křenek

členové týmu Mgr. K. Nováček

Přílohy: Protokol.

Inspekční zprávu jsem převzal dne 2. října 1998

razítko

Podpis ředitele školy.....Mgr. R. Salvetr

Dne 17. října 1998 došlo na ČŠI Klatovy písemné vyjádření ředitele školy k IZ a Protokolu o kontrole. Dokument je uložen jako součást IZ a Protokolu o kontrole na ČŠI v Klatovech.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších předpisů může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí:

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
----------------	---	--

Zřizovatel:	20. října 1998	042 172/98-002166
Školský úřad:	20. října 1998	042 173/98-002166